

Місцеві органи контролю у галузі будівництва: вимоги сьогодення

Стукаленко О. В.

*к.ю.н., доцент кафедри адміністративного та господарського права,
Одеський національний університет ім. І.І.Мечникова
м. Одеса, Україна*

На місцевому рівні до органів державного архітектурно-будівельного контролю належать: а) структурні підрозділи з питань державного архітектурно-будівельного контролю Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій; б) виконавчі органи з питань державного архітектурно-будівельного контролю сільських, селищних, міських рад.

З прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю та удосконалення містобудівного законодавства» №320-VIII від 09.04.2015 р.[1], почався процес передачі низки функцій Державної архітектурно-будівельної інспекції України відповідним виконавчим органам місцевого самоврядування. Відповідно до закону №320-VIII від 09.04.2015 р., на місцеві інспекції покладені такі функції: надання документів, що надають право на ведення підготовчих і будівельних робіт (реєстрація документів, видача, відмова у видачі, анулювання); видача декларації про готовність об'єкта до експлуатації (видача сертифікатів, реєстрації декларації); подача в ДАБІ даних, які необхідно внести до єдиного реєстру документів; здійснення контролю за дотриманням будівельних норм.

Що стосується повноважень щодо надання (отримання, реєстрації), повернення (відмови у видачі) чи анулювання (скасування реєстрації) документів, що дають право на виконання підготовчих та будівельних робіт, прийняття в експлуатацію закінчених будівельних об'єктів, то вони здійснюються: виконавчими органами з питань державного архітектурно-будівельного контролю сільських, селищних рад – щодо об'єктів I, II, III категорій складності, розташованих у межах відповідних населених пунктів; виконавчими органами з питань державного архітектурно-будівельного

контролю міських рад – щодо об'єктів I, II, III, IV категорій складності, розташованих у межах відповідних міст; структурними підрозділами з питань державного архітектурно-будівельного контролю Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій – щодо об'єктів I, II, III, IV категорій складності, розташованих у межах міст Києва та Севастополя; центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду, через головних інспекторів будівельного нагляду в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі – щодо об'єктів I, II, III, IV, V категорій складності, розташованих за межами населених пунктів і на території кількох адміністративно-територіальних одиниць, щодо усіх об'єктів V категорії складності в межах населених пунктів, а також щодо об'єктів IV категорії складності, розташованих у межах сіл та селищ.

Слід зауважити, що органи державного архітектурно-будівельного контролю можуть утворюватися (визначатися) Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями й органами місцевого самоврядування, виходячи з можливостей та потреб відповідних територій. У разі якщо сільські, селищні, міські ради з тих чи інших обставин, наприклад, фінансових чи кадрових, певний період не скористаються наданим правом, виконання функцій держархбудконтролю забезпечить Держархбудінспекція. Зміст цієї норми полягає в тому, що перебирання органом місцевого самоврядування функцій держархбудконтролю є його правом, а не обов'язком[2, с.9]. Зрозуміло, що такий крок є позитивним, оскільки передача на місця частини повноважень Держархбудінспекції наближає замовника послуг до їх виконавця, а також сприяє участі громади у вирішенні важливих питань у сфері будівництва, пов'язаними з незаконними будівництвами, земельними махінаціями та маніпуляціями у сфері містобудування та землевідведення, що є основою корупції на місцевому рівні. Однак, цей процес пов'язаний з великими труднощами насамперед фінансового та кадрового забезпечення, а також з

обсягами будівництва. У цьому сенсі ми вважаємо слушною думку Я. Брусенцової, яка стверджує, що, за логікою, для невеликого чи середнього села, зокрема, сенсу створювати Інспекцію немає. У такому населеному пункті, як правило, нечасто відбувається будівництво. Водночас відповідні органи доцільно створювати в містах та селищах, в яких зведення новобудов, реконструкція наявних об'єктів будівництва — це не рідкість[3, с. 29]. Тому, за даними Мінрегіону, станом на 07 червня 2016 р. таких органів мало бути не менше п'ятисот, утім відповідні повноваження взяли на себе лише 20 органів місцевого самоврядування. Основними причинами, з яких заяви не подані або не задоволені, є відсутність фахівців, складність проходження останніми відповідних іспитів, великий обсяг нових повноважень в інших сферах[4].

Водночас аналіз повноважень, що передаються сільським, селищним, міським радам, свідчить, що вони стосуються не контрольної діяльності, а виконання дозвільно-реєстраційних процедур, тобто надання адміністративних послуг; контрольні ж функції залишаються в тих межах, які були до прийняття змін до законодавства: здійснення в установленому порядку державного контролю за дотриманням законодавства, затвердженої містобудівної документації при плануванні та забудові відповідних територій; зупинення у випадках, передбачених законом, будівництва, яке проводиться з порушенням містобудівної документації і проектів окремих об'єктів, а також може заподіяти шкоди навколишньому природному середовищу; здійснення контролю за забезпеченням надійності та безпечності будинків і споруд незалежно від форм власності в районах, що зазнають впливу небезпечних природних і техногенних явищ та процесів[5]. Тому новостворені органи не можуть називатися інспекціями, а є архітектурно-будівельними адміністраціями.

Список літератури:

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю та

- удосконалення містобудівного законодавства: Закон України від 09.04.2015 р. №320-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/320-19>
2. Сім кроків з децентралізації системи держархбудконтролю: Методичний посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nadu.org.ua/files/docs/metodichka2.pdf>
3. Брусенцова Я. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері містобудування / Я. Брусенцова. — Х. : Фактор, 2016. — 72 с.
4. Децентралізація у сфері містобудування: передача повноважень держархбудконтролю відбувається надто повільно [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kbu.org.ua/news/651/>
5. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>